

PAPILDOMO SAVANORIŠKO PENSIJŲ KAUPIMO PENSIJŲ FONDAS

INVL EXTREMO III 16+ PENSIJŲ FONDAS

2016 METŲ ATASKAITOS PATEIKIAMOS KARTU SU NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS IŠVADA

Nepriklausomo auditoriaus išvada

UAB „INVL Asset Management“

Mūsų nuomonė

Mūsų nuomone, finansinės ataskaitos, pateiktos 6 – 27 puslapiuose, visais reikšmingais atžvilgiais teisingai parodo UAB „INVL Asset Management“ valdomo papildomo savanoriško pensijų kaupimo INVL EXTREMO III 16+ pensijų fondo (toliau – Fondas) 2016 m. gruodžio 31 d. finansinę būklę ir tuomet pasibaigusį metų grynųjų aktyvų pokyčius pagal Lietuvos Respublikoje buhalterinę apskaitą ir finansinių ataskaitų sudarymą reglamentuojančius teisės aktus bei Verslo apskaitos standartus.

Mūsų audito apimtis

Fondo finansines ataskaitas sudaro:

- 2016 m. gruodžio 31 d. grynųjų aktyvų ataskaita;
- tuomet pasibaigusį metų grynųjų aktyvų pokyčio ataskaita;
- finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, apimantis apibendrintus reikšmingus apskaitos principus.

Nuomonės pagrindas

Auditą atlikome pagal Tarptautinius audito standartus (TAS). Mūsų atsakomybė pagal TAS toliau aprašyta mūsų išvados pastraipoje „Auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų auditą“.

Manome, kad gauti audito įrodymai suteikia pakankamą ir tinkamą pagrindą mūsų audito nuomonei.

Nepriklausomumas

Esame nepriklausomi nuo Fondo vadovaujantis Tarptautinių buhalterijų etikos standartų valdybos Buhalterijų profesionalų etikos kodeksu (TBESV kodeksas) ir Lietuvos Respublikos Audito įstatymu, kurie taikytini atliekant finansinių ataskaitų auditą Lietuvos Respublikoje. Taip pat laikomės kitų TBESV kodekse bei Lietuvos Respublikos Audito įstatyme numatytų etikos reikalavimų.

Vadovybės ir už valdymą atsakingų asmenų atsakomybė už finansines ataskaitas

Vadovybė yra atsakinga už finansinių ataskaitų parengimą ir teisingą pateikimą pagal Lietuvos Respublikoje buhalterinę apskaitą ir finansinių ataskaitų sudarymą reglamentuojančius teisės aktus bei Verslo apskaitos standartus, bei už tokią vidaus kontrolės sistemą, kuri, vadovybės nuomone, yra būtina finansinių ataskaitų parengimui be reikšmingų iškraipymų, galinčių atsirasti dėl apgaulės ar klaidos.

Rengdama finansines ataskaitas vadovybė privalo įvertinti Fondo gebėjimą toliau tęsti veiklą ir atitinkamai atskleisti dalykus, susijusius su veiklos tęstinumu ir veiklos tęstinumo apskaitos principo taikymu, išskyrus tuos atvejus, kai vadovybė ketina likviduoti Fondą ar nutraukti jos veiklą, arba yra priversta tą padaryti, neturėdama jokios kitos realios alternatyvos.

Už valdymą atsakingi asmenys privalo prižiūrėti Fondo finansinių ataskaitų rengimo procesą.

Auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų auditą

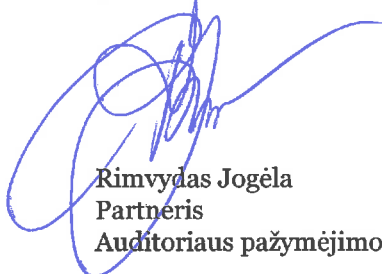
Mūsų tikslas – gauti pakankamą užtikrinimą dėl to, ar finansinės ataskaitos kaip visuma nėra reikšmingai iškraipytos dėl apgaulės ar klaidos, ir parengti auditoriaus išvadą, kurioje pateikiama mūsų nuomonė. Pakankamas užtikrinimas – tai aukšto lygio užtikrinimas, tačiau jis nėra garantija, kad auditas, atliktas pagal TAS, visada atskleis reikšmingą iškraipymą, jei toks yra. Iškraipymai, galintys atsirasti dėl apgaulės ar klaidos, laikomi reikšmingais, jei galima pagrįstai numatyti, kad kiekvienas atskirai ar visi kartu jie gali turėti įtakos finansinių ataskaitų naudotojų priimamiems ekonominiams sprendimams remiantis šiomis finansinėmis ataskaitomis.

Atlikdami auditą pagal TAS, viso audito metu priėmėme profesinius sprendimus ir vadovavomės profesinio skepticizmo principu. Taip pat:

- nustatėme ir įvertinome finansinių ataskaitų reikšmingo iškraipymo dėl apgaulės ar klaidos rizikas, suplanavome ir atlikome procedūras kaip atsaką į tokią riziką ir surinkome audito įrodymus, kurie suteikia pakankamą ir tinkamą pagrindą mūsų audito nuomonei. Reikšmingo iškraipymo dėl apgaulės neaptikimo rizika yra didesnė nei reikšmingo iškraipymo dėl klaidos neaptikimo rizika, nes apgaule gali būti sukčiavimas, klastojimas, tyčinis praleidimas, klaidingas aiškinimas arba vidaus kontrolių nepaisymas.
- išsiaiškinome su auditu susijusią vidaus kontrolę, kad galėtume parengti esant konkrečioms aplinkybėms tinkamas audito procedūras, tačiau ne tam, kad galėtume pareikšti nuomonę apie Fondo vidaus kontrolės efektyvumą.
- įvertinome taikomų apskaitos principų tinkamumą bei vadovybės naudojamų apskaitinių įvertinimų ir susijusių atskleidimų pagrįstumą.
- padarėme išvadą dėl vadovybės taikomo veiklos tęstinumo apskaitos principo tinkamumo ir dėl to, ar, remiantis surinktais audito įrodymais, egzistuoja su įvykiais ar sąlygomis susijęs reikšmingas neapibrėžtumas, dėl kurio gali kilti reikšmingų abejonių dėl Fondo gebėjimo tęsti veiklą. Jeigu padarome išvadą, kad toks reikšmingas neapibrėžtumas egzistuoja, auditoriaus išvadoje privalome atkreipti dėmesį į susijusius atskleidimus finansinėse ataskaitose arba, jei tokių atskleidimų nepakanka, privalome modifikuoti savo nuomonę. Mūsų išvados pagrįstos audito įrodymais, surinktais iki auditoriaus išvados išleidimo dienos. Tačiau būsimi įvykiai ar sąlygos gali lemti, kad Fondas negalės toliau tęsti savo veiklos.
- įvertinome bendrą finansinių ataskaitų pateikimą, struktūrą ir turinį, įskaitant atskleidimus, ir tai, ar finansinėse ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai bei įvykiai taip, kad atitiktų teisingo pateikimo koncepciją.

Mes, be kitų dalykų, informavome už valdymą atsakingus asmenis apie planuojamą audito apimtį, audito atlikimo laiką ir reikšmingus pastebėjimus audito metu, įskaitant visus svarbius vidaus kontrolės trūkumus, kuriuos nustatėme audito metu.

UAB „PricewaterhouseCoopers“ vardu

Rimvydas Jogėla
Partneris
Auditoriaus pažymėjimo Nr.000457

Vilnius, Lietuvos Respublika
2017 m. balandžio 21 d.

Rasa Selevičienė
Auditoriaus pažymėjimo Nr.000504

I. BENDROJI INFORMACIJA

1. INVL EXTREMO III 16+ pensijų fondo bendroji informacija:

Informacija pateikta aiškinamojo rašto bendroje dalyje.

2. Ataskaitinis laikotarpis, už kurį pateikta ataskaita:

Informacija pateikta aiškinamojo rašto bendroje dalyje.

3. Duomenys apie valdymo įmonę:

Informacija pateikta aiškinamojo rašto bendroje dalyje.

4. Duomenys apie depozitoriumą:

Informacija pateikta aiškinamojo rašto bendroje dalyje.

II. GRYNŲJŲ AKTYVŲ, APSKAITOS VIENETŲ SKAIČIUS IR VERTĖ

5. Grynujų aktyvų (toliau – GA), apskaitos vienetų skaičius ir vertė:

Informacija pateikta aiškinamojo rašto 1 pastaboje.

6. Per ataskaitinį laikotarpį konvertuotų apskaitos vienetų skaičius bei bendros konvertavimo sumos:

Informacija pateikta aiškinamojo rašto 2 pastaboje.

III. ATSKAITYMAI IŠ PENSIJŲ TURTO

7. Atskaitymai iš pensijų turto:

Informacija pateikta aiškinamojo rašto 19 pastaboje.

8. Mokėjimai tarpininkams:

Informacija pateikta aiškinamojo rašto 8 pastaboje.

9. Informacija apie visus egzistuojančius susitarimus dėl mokėjimų pasidalijimo, taip pat apie paslėptuosius komisinius:

Per ataskaitinį laikotarpį valdymo įmonė nebuvo sudariusi jokių formalių ar neformalių susitarimų dėl mokėjimų pasidalijimo. Fondui nebuvo taikyti jokie paslėpti komisiniai mokesčiai.

10. Pavyzdys, iliustruojantis atskaitymų įtaką galutinei investuotojui tenkančiai investicijų grąžai:

Lentelėje pateikiami skaičiavimai, kiek būtų atskaityta (eurais) nuo pensijų fondo dalyvio įmokų, esant dabartiniams atskaitymų dydžiai, ir kokią sumą jis atgautų po 1, 3, 5, 10 metų, jei būtų investuota 3 000 Eur, o metinė investicijų grąža – 5 proc.

	Po 1 metų	Po 3 metų	Po 5 metų	Po 10 metų
Sumokėta atskaitymų Eur	969	1.120	1.292	1.821
Sukauptą suma, jei nebūtų atskaitymų	3.150	3.473	3.829	4.887
Sukauptą suma, esant dabartiniams atskaitymų dydžiai	2.181	2.352	2.537	3.066

IV. INFORMACIJA APIE PENSIJŲ FONDO INVESTICINIŲ PRIEMONIŲ PORTFELĮ

11. Ataskaitinio laikotarpio pabaigos investicinių priemonių portfelio sudėtis:

Informacija pateikta aiškinamojo rašto 3 pastaboje.

12. Per ataskaitinį laikotarpį įvykdyti išvestinių finansinių priemonių sandoriai, išskyrus tuos, kurie nurodyti šios ataskaitos 11 punkte:

Informacija pateikta aiškinamojo rašto 7 pastaboje.

13. Ataskaitos 11 punkte nurodytų išvestinių finansinių priemonių rūšys, su jomis susijusi rizika, kiekybinės ribos ir metodai, kuriais vertinama su išvestinių finansinių priemonių sandoriais susijusi pensijų fondo rizika. Būdas, kuriais išvestinė finansinė priemonė gali apsaugoti investicinių priemonių sandorį (investicinių priemonių poziciją) nuo rizikos:

Informacija pateikta aiškinamojo rašto 7 pastaboje.

14. Iš išvestinių finansinių priemonių sandorių kylančių įsipareigojimų bendra vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje:

Informacija pateikta aiškinamojo rašto 7 pastaboje.

15. Analizė, kaip turimas investicinių priemonių portfelis atitinka (neatitinka) pensijų fondo investavimo strategiją (investicijų kryptis, investicijų specializaciją, geografinę zoną ir pan.):

Investicinių priemonių portfelio sudėtis pateikiama aiškinamojo rašto 3 pastaboje, o investicijų pasiskirstymas 4 pastaboje.

16. Veiksniai, per ataskaitinį laikotarpį turėjusius didžiausią įtaką investicinių priemonių portfelio struktūros ir jo vertės pokyčiams:

Informacija pateikta aiškinamojo rašto 3 pastaboje.

V. PENSIJŲ FONDO LYGINAMASIS INDEKSAS, INVESTICIJŲ GRAŽA IR RIZIKOS RODIKLIAI

17. Lyginamasis indeksas (jei parinktas) ir trumpas jo apibūdinimas:

Informacija pateikta aiškinamojo rašto 18.1 pastaboje.

18. To paties laikotarpio pensijų fondo apskaitos vieneto vertės pokyčio, investicinių priemonių portfelio metinės investicijų grąžos ir lyginamojo indekso (jei parinktas) reikšmės pokyčio ir kiti rodikliai per paskutinius 10 fondo veiklos metų:

Informacija pateikta aiškinamajame rašte 18.2 pastaboje.

19. Jei pensijų fondo reklamoje buvo naudojamos investicijų grąžos prognozės, nurodomas prognozuotas dydis, palyginamas neatitikimas su faktine grąža ir nurodomos galimos neatitikimo priežastys:

Pensijų fondo reklamoje nebuvo naudojamos investicijų grąžos prognozės.

20. Vidutinė investicijų grąža, vidutinis apskaitos vieneto vertės ir lyginamojo indekso (jei jis pasirinktas) reikšmės pokytis per paskutinius trejus, penkerius, dešimt metų (vidutinė grynoji investicijų grąža, vidutinis apskaitos vieneto vertės ir lyginamojo indekso reikšmės pokytis apskaičiuojami kaip geometrinis, atitinkamai, metinių grynosios investicijų grąžos, metinių apskaitos vieneto vertės pokyčių ir lyginamojo indekso reikšmės pokyčių vidurkis):

Informacija pateikta aiškinamajame rašte 18.3 pastaboje.

21. Kiti rodikliai, rodantys investicinių priemonių portfelio riziką:

Kiti rodikliai atskleidžiantys investicinių priemonių portfelio riziką per ataskaitinį laikotarpį nebuvo skaičiuojami.

VI. PENSIJŲ FONDO FINANSINĖ BŪKLĖ

22. Pensijų fondo finansinės ataskaitos, parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymų ir teisės aktų reikalavimais:

22.1. Grynujų aktyvų ataskaita;

22.2. Grynujų aktyvų pokyčių ataskaita;

22.3. Aiškinamasis raštas.

UAB „INVL ASSET MANAGEMENT“
126263073, Gynėjų g. 14, Vilnius

Papildomo savanoriško pensijų kaupimo INVL EXTREMO III 16+ pensijų fondas
2016 M. GRUODŽIO 31 D. GRYNŲJŲ AKTYVŲ ATASKAITA

Eil. Nr.	Turtas	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
A.	TURTAS		3.229.929	2.342.633
1.	PINIGAI	3,4	184.986	167.668
2.	TERMINUOTIEJI INDĖLIAI		-	-
3.	PINIGŲ RINKOS PRIEMONĖS		-	-
3.1.	Valstybės išdo vekseliai		-	-
3.2.	Kitos pinigų rinkos priemonės		-	-
4	PERLEIDŽIAMIEJI VERTYBINIAI POPIERIAI	3,4,5	3.041.118	2.174.965
4.1.	Ne nuosavybės vertybiniai popieriai		-	-
4.1.1.	Vyriausybių ir centrinių bankų arba jų garantuoti ne nuosavybės vertybiniai popieriai		-	-
4.1.2.	Kiti ne nuosavybės vertybiniai popieriai		-	-
4.2.	Nuosavybės vertybiniai popieriai	3,4,5	61.825	4.376
4.3.	Kitų kolektyvinio investavimo subjektų investiciniai vienetai ir akcijos	3,4,5	2.979.293	2.170.589
5.	SUMOKĖTI AVANSAI		-	-
6.	GAUTINOS SUMOS	3	3.825	-
6.1.	Investicijų pardavimo sandorių gautinos sumos	3	3.825	-
6.2.	Kitos gautinos sumos		-	-
7.	INVESTICINIS IR KITAS TURTAS		-	-
7.1.	Investicinis turtas		-	-
7.2.	Išvestinės finansinės priemonės		-	-
7.3.	Kitas turtas		-	-
B.	ĮSIPAREIGOJIMAI		52.158	5.445
1.	Mokėtinos sumos	3	52.158	5.445
1.1.	Už finansinį ir investicinį turtą mokėtinos sumos	3	41.008	-
1.2.	Valdymo įmonei ir depozitoriumui mokėtinos sumos	3	6.150	5.149
1.3.	Kitos mokėtinos sumos	3	5.000	296
2.	Sukauptos sąnaudos		-	-
3.	Finansinės skolos kredito įstaigoms		-	-
4.	Įsipareigojimai pagal išvestinių finansinių priemonių sutartis		-	-
5.	Kiti įsipareigojimai		-	-
C.	GRYNIEJI AKTYVAI	1	3.177.771	2.337.188

Aiškinaamasis raštas yra neatskiriama finansinių ataskaitų dalis.

Generalinis direktorius

Darius Šulnis

2017 m. balandžio 21 d.

Fondų apskaitos vadovė

Aušra Montvydaitė

2017 m. balandžio 21 d.

UAB „INVL ASSET MANAGEMENT“
126263073, Gynėjų g. 14, Vilnius

Papildomo savanoriško pensijų kaupimo INVL EXTREMO III 16+ pensijų fondas

2016 M. GRYNŲJŲ AKTYVŲ POKYČIŲ ATASKAITA

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
1.	GRYNŲJŲ AKTYVŲ VERTĖ ATASKAITINIO LAIKOTARPIO PRADŽIOJE	1	2.337.188	1.792.097
2.	GRYNŲJŲ AKTYVŲ VERTĖS PADIDĖJIMAS		-	-
2.1.	Dalyvių įmokos į fondą	2,20	542.013	431.109
2.2.	Iš kitų fondų gautos sumos	2,20	207.880	32.042
2.3.	Garantinės įmokos		-	-
2.4.	Investicinės pajamos		21.146	16.275
2.4.1.	Palūkanų pajamos		-	100
2.4.2.	Dividendai		21.146	16.175
2.4.3.	Nuomos pajamos		-	-
2.5.	Pelnas dėl investicijų vertės pasikeitimo ir pardavimo	5	319.019	208.392
2.6.	Pelnas dėl užsienio valiutos kursų pokyčio		24	2.426
2.7.	Išvestinių finansinių priemonių sandorių pelnas		-	-
2.8.	Kitas grynųjų aktyvų vertės padidėjimas		-	-
	GRYNŲJŲ AKTYVŲ VERTĖ PADIDĖJO IŠ VISO:		1.090.082	690.244
3.	GRYNŲJŲ AKTYVŲ VERTĖS SUMAŽĖJIMAS		-	-
3.1.	Išmokos fondo dalyviams	2,20	64.093	24.712
3.2.	Išmokos kitiems fondams	2,20	128.347	27.328
3.3.	Nuostoliai dėl investicijų vertės pasikeitimo ir pardavimo	5	10.856	60.240
3.4.	Nuostoliai dėl užsienio valiutos kursų pokyčio		5	2.711
3.5.	Išvestinių finansinių priemonių sandorių nuostoliai		-	-
3.6.	Valdymo sąnaudos:	19	46.198	30.162
3.6.1.	Atlyginimas valdymo įmonei	19	38.722	25.434
3.6.2.	Atlyginimas depozitoriumui	19	1.939	1.468
3.6.3.	Atlyginimas tarpininkams	8,19	299	11
3.6.4.	Audito sąnaudos	19	2.420	2.420
3.6.5.	Palūkanų sąnaudos		-	-
3.6.6.	Kitos sąnaudos	19	2.818	829
3.7.	Kitas grynųjų aktyvų vertės sumažėjimas		-	-
3.8.	Sąnaudų kompensavimas (-)		-	-
	GRYNŲJŲ AKTYVŲ VERTĖ SUMAŽĖJO IŠ VISO		249.499	145.153
4.	Grynųjų aktyvų vertės pokytis		840.583	545.091
5.	Pelno paskirstymas		-	-
6.	GRYNŲJŲ AKTYVŲ VERTĖ ATASKAITINIO LAIKOTARPIO PABAIGOJE	1	3.177.771	2.337.188

Aiškinamasis raštas yra neatskiriama finansinių ataskaitų dalis.

Generalinis direktorius

Darius Šulnis

2017 m. balandžio 21 d.

Fondų apskaitos vadovė

Aušra Montvydaitė

2017 m. balandžio 21 d.

UAB „INVL ASSET MANAGEMENT“
 126263073, Gynėjų g. 14, Vilnius

INVL EXTREMO III 16+ pensijų fondas

2016 metų finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas

22.3.1. Bendroji dalis:

Duomenys apie pensijų fondą

Pavadinimas	INVL Extremo III 16+ pensijų fondas
Tipas, teisinė forma	Papildomo savanoriško pensijų kaupimo pensijų fondas
VPK (dabar – Lietuvos bankas) pritarimo sudarymo dokumentams data	2007 m. rugsėjo 20 d.
Veiklos laikas	Neribotas
Vieta	Vilnius

Duomenys apie valdymo įmonę

Pavadinimas	UAB „INVL Asset Management“
Įmonės kodas	126263073
Buveinė (adresas)	Gynėjų g. 14, LT-01109 Vilnius
Registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys apie įmonę	Valstybės įmonės Registrų centro Vilniaus filialas
Telefono numeris	(8~700) 55 959
Fakso numeris	(8~5) 279 06 02
El. pašto adresas	info@invl.com
Interneto svetainės adresas	www.invl.com
Veiklos licencijos numeris	VJK-005
Pensijų fondo valdytojas, kiti asmenys priimančys investicinius sprendimus	Vytautas Plunksnis – Investicijų komiteto narys; Vaidotas Rūkas – Investicijų valdymo departamento direktorius; Dainius Bložė – fondo valdytojas.

Duomenys apie depozitoriumą

Pavadinimas	AB SEB bankas
Įmonės kodas	112021238
Buveinė (adresas)	Gedimino pr. 12, LT-01103 Vilnius
Telefono numeris	(8~5) 268 28 00
Fakso numeris	(8~5) 268 23 33

Duomenys apie audito įmonę, atlikusią metinių finansinių ataskaitų auditą

Pavadinimas	UAB „PricewaterhouseCoopers“
Įmonės kodas	111473315
Buveinė (adresas)	J. Jasinskio 16B, LT-03163 Vilnius
Telefono numeris	(8~5) 239 2300

Ataskaitinis laikotarpis

Nuo 2016 m. sausio 1 d. iki 2016 m. gruodžio 31 d.

22.3.2. Apskaitos politika:

Teisės aktai, kuriais vadovaujantis parengtos finansinės ataskaitos

UAB „INVL Asset Management“ valdydama investicinio fondo turta, veddama apskaitą bei rengdama Fondo finansines ataskaitas, vadovaujasi verslo apskaitos standartais (VAS), Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu, Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymu, Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymu, Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymu ir kitais teisės aktais.

Pensijų fondo finansiniai metai yra kalendoriniai metai. Fondo finansinės ataskaitos sudaromos per keturis mėnesius pasibaigus finansiniams metams. Šiose finansinėse ataskaitose visos sumos pateiktos eurais.

Šiose finansinėse ataskaitose pateikiami suminiai skaičiai dėl apvalinimo gali nesutapti su juos sudarančių skaičių suma.

Investavimo politika ir investicijų portfelio struktūra

Pensijų fondo investavimo strategija remiasi prielaida, pagrįsta daugelio Dalyvių ilgalaikiu investavimo horizontu, todėl iki 100 procentų Pensijų fondo grynujų aktyvų lėšų gali būti investuojama akcijų rinkose, prisiimant su tuo susijusią riziką, ir siekiant aukštesnio pelningumo ilgu laikotarpiu.

Didesnį tikėtiną akcijų rinkų pelningumo svyravimą siekiama atsverti vidutiniškai stabilesnį pelningumą generuojančiomis investicijomis, kaip kad vyriausybės vertybiniais popieriais, kredito įstaigų ir kitų bendrovių skolos VP, indėliais ir pan., į kuriuos investuojama likusi Fondo grynujų aktyvų dalis.

Investuojant specializacija geografinėje zonoje ar pramonės šakoje nebus taikoma.

Fondo lėšos investuojamos tik į

- Pensijų turtas investuojamas į VP ir Pinigų rinkos priemones, kurie yra įtraukti į prekybą rinkoje, kuri pagal Finansinių priemonių rinkų įstatymą laikoma reguliuojama ir veikiančia Lietuvoje ar kitoje valstybėje narėje, ir (arba)
- yra įtraukti į prekybą kitoje valstybėje (išskyrus valstybes nares) pagal nustatytas taisykles veikiančioje, pripažintoje, prižiūrimoje ir visuomenei prieinamoje rinkoje, jeigu ši rinka yra nurodyta pensijų fondo Taisyklėse, ir (arba)
- išleidžiamus naujus VP, jeigu emisijos sąlygose yra numatytas įsipareigojimas įtraukti šiuos VP į prekybą reguliuojamoje rinkoje ne vėliau kaip per vienus metus nuo išleidimo, jeigu ši rinka yra nurodyta Taisyklėse;
- KIS investicinius vienetus (akcijas), kurių lėšos investuojamos tik į Fondo investavimo strategijoje nurodytus investavimo objektus, akcijas ar investicinius vienetus.
- ne ilgesniam kaip 12 (dvylikos) mėnesių terminui padėtus indėlius, kuriuos galima atsiimti pareikalavus ir esantys kredito įstaigose, kurių buveinė yra valstybėje narėje arba kitoje valstybėje, kurioje riziką ribojanti priežiūra yra ne mažiau griežta nei Europos Sąjungoje;
- Išvestines finansines priemones – su vertybiniais popieriais, valiutomis, palūkanų normomis ar pajamingumu susieti pasirinkimo, ateities, apsigyventimo, išankstiniai palūkanų normos sandoriai, naudojami siekiant valdyti sisteminę bei valiutų riziką.
- Kredito įsipareigojimų nevykdymo apsigyventimo sandorius, kurie naudojami siekiant sumažinti emitento riziką.

Europos bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos valstybėje narėje esančių VP biržų ir rinkų sąrašas nustatytas Fondo taisyklėse.

Pensijų fondo lėšos gali būti investuojamos visomis pasaulio valiutomis.

Finansinės rizikos valdymo politika

Fondo finansinė rizika valdoma išskaidant (diversifikuojant) investicijų portfelį pagal Fondo taisyklėse numatytus diversifikavimo principus.

Investicinis komitetas, priimdamas sprendimus dėl Fondo investicijų portfelio sudėties, privalo atsižvelgti į esamą portfelio rizikingumą, taip pat į priimamų investicinių sprendimų poveikį bendram portfelio rizikingumui.

Fondo portfelio rizika ir likvidumas periodiškai įvertinami ir pateikiami investiciniam komitetui.

Fondo investicijų portfelio rizika įvertinama atsižvelgiant į portfelį sudarančių VP:

- emitento kredito reitingą;
- kainos jautrumą palūkanų normų pokyčiams;
- nominalo valiutos riziką;
- trukmę;
- pajamingumą;
- VP svorį investicijų portfelyje;
- likvidumą.

22.3.2. Apskaitos politika (tęsinys)

Valdymo įmonės turimos kurio nors emitento akcijos kartu su valdomų fondų turimomis to emitento akcijomis negali suteikti daugiau kaip 1/10 visų balsavimo teisių emitento visuotiniame akcininkų susirinkime.

Fondo turtu gali būti įsigyjama ne daugiau kaip:

- 10 proc. visų balso teisių nesuteikiančių emitento akcijų;
- 10 proc. visų emitento skolos VP;
- 10 proc. vieno emitento išleistų pinigų rinkos priemonių;
- 10 proc. kito KIS investicinių vienetų arba akcijų.

Turto ir įsipareigojimų padidėjimo bei sumažėjimo pripažinimo principai

Skaičiuojant grynujų aktyvų (GA) vertę, yra apskaičiuojama:

- turto vertė;
- įsipareigojimų vertė;
- turto ir įsipareigojimų verčių skirtumas atspindi GA vertę.

Turto ir įsipareigojimų skaičiavimas yra grindžiamas jų tikrąja verte, kuri atspindi GA vertę, už kurią labiausiai tikėtina šiuos aktyvus parduoti.

Finansinis turtas apskaitoje registruojamas tada, kai Fondas gauna arba pagal vykdomą sutartį įgyja teisę gauti pinigus ar kitą finansinį turtą. Planuojami sandoriai, gautos garantijos ir laidavimai Fondo turtu nepripažįstami, kol jie neatitinka finansinio turto apibrėžimo.

Finansinių priemonių sandoriai įtraukiami į GA vertę sandorio sudarymo dieną, išskyrus tuos atvejus:

- kada sandorio sudarymo dieną nėra galimybės nustatyti sandorio įtraukimui į GA vertę reikiamų detalių, tokių kaip finansinės priemonės kiekis arba kaina, tuomet sandoriai įtraukiami gavus patvirtinimą apie įvykusį sandorį.
- dėl kitų svarbių priežasčių Investicijų valdymo departamento vadovo sprendimu finansinių priemonių sandoriai gali būti įtraukiami į GA vertę atsiskaitymo dieną. Įsipareigojimai skaičiuojami pagal verslo apskaitos standartų reikalavimus. Įsipareigojimai (ar jų dalis) turi būti nurašomi tik tada, kai jie išnyksta, t. y. kai sutartyje nurodyti įsipareigojimai įvykdomi, anuliuojami ar nustoja galioti.

Finansiniai įsipareigojimai apskaitoje registruojami tik tada, kai Fondas prisiima įsipareigojimą sumokėti pinigus ar atsiskaityti kitu finansiniu turtu. Planuojami sandoriai, suteiktos garantijos ir laidavimai, kurių dar nereikia vykdyti, Fondo finansiniais įsipareigojimais nepripažįstami, kol jie neatitinka finansinio įsipareigojimo apibrėžimo.

Įsipareigojimai skaičiuojami pagal verslo apskaitos standartų reikalavimus. Įsipareigojimai (ar jų dalis) turi būti nurašomi tik tada, kai jie išnyksta, t. y. kai sutartyje nurodyti įsipareigojimai įvykdomi, anuliuojami ar nustoja galioti.

Skaičiuojant GA vertę, operacijos, kurių buvimas ir atlikimas ar rezultatų įforminimas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka susijęs su užsienio valiuta, apskaitoje perskaiciuojamos į eurus pagal Europos centrinio banko paskelbtą orientacinį euro ir užsienio valiutos santykį, o tais atvejais, kai orientacinio euro ir užsienio valiutos santykio Europos centrinis bankas neskelbia, – pagal Lietuvos banko skelbiamą orientacinį euro ir užsienio valiutos santykį, jeigu kiti teisės aktai nenustato kitaip.

Atskaitymų kaupimo bendrovei ir depozitoriumui taisyklės

Maksimalūs atskaitymų iš Fondo turto dydžiai už Fondo valdymą yra pateikti lentelėje:

Pavadinimas	Dydis %*
Atskaitymai iš kiekvienos įmokėtos pensijų įmokos.	-
Atskaitymai už Fondo valdymą (per metus iš kiekvieno Dalyvio Pensijų sąskaitoje esančių lėšų vidutinės metinės vertės).	0,80
Startinis mokestis už Fondo valdymą, atskaitomas nuo kiekvienos įmokėtos pensijų įmokos:	
Per pirmuosius 12 mėnesių nuo tapimo Dalyviu	30, ne daugiau 200 eurų

22.3.2. Apskaitos politika (tęsinys)

Pavadinimas	Dydis %*
Praėjus 12 mėn. terminui arba Dalyviui perėjus iš kito Valdymo įmonės valdomo pensijų fondo.	-
Atskaitymai už Dalyvio perėjimą į kitą Valdymo įmonės fondą (iš Dalyvio vardu pervedamų pinigų).	-
Atskaitymai už Dalyvio perėjimą į kitos valdymo įmonės fondą (iš Dalyvio vardu pervedamų pinigų).	-
Atskaitymai už Dalyvio išstojimą iš Fondo.	-
Atskaitymai už dalies Fonde sukauptų lėšų atsiėmimą, nenutraukiant Sutarties (nuo atsiimamos lėšų sumos):	
Kai dalis Fonde sukauptų lėšų atsiimama ne dažniau kaip kartą per du kalendorinius metus.	-
Kai dalis Fonde sukauptų lėšų atsiimama nuo paskutinio lėšų atsiėmimo nepraėjus dviem kalendoriniams metams.	10,00

* Lentelėje pateikti maksimalūs atskaitymų dydžiai, kurie negali būti viršijami, tačiau šie dydžiai gali būti ir mažesni. Konkretūs atskaitymų dydžiai nustatomi kaupimo bendrovės valdybos sprendimu ir skelbiami Taisyklėse nurodytame tinklalapyje kiekvieną kartą kai buvo pakeisti. Nauji atskaitymų dydžiai taikomi visiems dalyviams.

Valdymo įmonė kaupia ir saugo dokumentus pagrindžiančius atskaitymų Valdymo įmonei apskaičiavimą.

Atskaitymai iš Dalyvio vardu įmokėtos Pensijų įmokos Valdymo įmonei išskaičiuojami tą pačią darbo dieną, kai Pensijų įmoka įmokama į Pensijų sąskaitą.

Startinis mokestis už Fondo valdymą atskaitomas nuo kiekvienos įmokėtos pensijų įmokos per pirmuosius 12 mėnesių nuo tapimo Dalyviu. Šis mokestis taikomas tik naujiems Dalyviams, kurių Sutartys įsigaliojo po informacijos apie šį mokesčio taikymą paskelbimo tinklalapyje www.invl.com, ir Dalyviams, perėjusiems iš kitos valdymo įmonės valdomo pensijų fondo. Dalyviui taikomas startinis mokestis yra ribojamas 200 eurų suma. Dalyviams, perėjusiems iš kito Valdymo įmonės valdomo pensijų fondo, startinis mokestis nėra taikomas.

Atskaitymai iš kiekvienoje Pensijų sąskaitoje esančių lėšų vidutinės metinės vertės skaičiuojami kiekvieną darbo dieną, apskaičiuojant tai dienai tenkančią metinės atlyginimo normos dalį. Tai dienai atlyginimo metinės normos dalis apskaičiuojama pagal tos dienos Fondo GA vertę, nustatomą keturių skaičių po kablelio tikslumu ir apvalinamą pagal matematinės apvalinimo taisykles. Apskaičiuojant atskaitymus yra taikomas metuose esantis darbo dienų skaičius.

Atskaitymas nuo kiekvienoje Pensijų sąskaitoje esančių lėšų vidutinės metinės vertės Valdymo įmonei mokamas už kiekvieną kalendorinių metų ketvirtį iki kito ketvirčio 10 kalendorinės dienos.

Atskaitymai nuo dalies Fonde sukauptų lėšų, nenutraukiant Sutarties, kai dalis Fonde sukauptų lėšų atsiimama nuo paskutinio lėšų atsiėmimo nepraėjus dvejim kalendoriniams metams, netaikomi Dalyviui įgijus teisę į pensijų išmoką.

Pasibaigus kalendoriniams metams, atskaitymų dydis iš Pensijų sąskaitoje esančių lėšų metinės vidutinės vertės yra tikslinamas. Per kalendorinius metus susidarę atskaitymų Valdymo įmonei už turto valdymą permokėjimai per 30 (trisdešimt) kalendorinių dienų gražinami Fondui, o susidaręs Fondo įsiskolinimas per 30 (trisdešimt) kalendorinių dienų sumokamas Valdymo įmonei. Valdymo įmonės gražintų Fondui permokėjimų suma yra didinama Fondo grynųjų aktyvų vertė.

Atlyginimas Depozitoriumui už Fondo turto saugojimą ir už judėjimą Finansinių priemonių sąskaitose bendrai sudaro ne daugiau kaip 0,2 proc. nuo Fondo vidutinės metinės grynųjų aktyvų vertės. Atlyginimas Depozitoriumui mokamas paslaugų teikimo sutartyje numatyta tvarka ir terminais.

Atlyginimą Depozitoriumui sudaro mokestis už:

- depozitoriumo paslaugas, skaičiuojamas kaupimo principu kiekvieną dieną nuo Subfondo GA vertės. Skaičiuojant atlyginimą laikoma, kad metuose yra faktinis darbo dienų skaičius;
- subfondo turto saugojimą, skaičiuojamas kaupimo principu kiekvieną dieną nuo vertybinių popierių vertės, atsižvelgiant į jų saugojimo šalį. Skaičiuojant atlyginimą laikoma, kad metuose yra faktinis darbo dienų skaičius;
- judėjimą finansinių priemonių sąskaitose, kuris yra skaičiuojamas kiekvieną darbo dieną, kai buvo vykdomos operacijos finansinių priemonių sąskaitose.

Depozitoriumui priklausantis atlyginimas mokamas už kiekvieną praėjusį kalendorinių metų ketvirtį iki kito ketvirčio 10 kalendorinės dienos.

Pasibaigus kalendoriniams metams, atlyginimo už turto saugojimą dydis yra tikslinamas. Per kalendorinius metus susidarę permokėjimai už turto saugojimą per 30 kalendorinių dienų gražinami Valdymo įmonei, o susidarę Valdymo įmonės įsiskolinimai turi būti per 30 kalendorinių dienų sumokėti Depozitoriumui.

Depozitoriumas privalo Valdymo įmonei pateikti ataskaitas ir dokumentus, pagrindžiančius atlyginimo už turto saugojimą apskaičiavimą.

22.3.2. Apskaitos politika (tęsinys)

Investicijų įvertinimo metodai, investicijų pervertinimo periodiškumas**

Priemonių, kuriomis prekiaujama Baltijos šalių reguliuojamose rinkose (NASDAQ OMX Riga, NASDAQ OMX Tallin ir NASDAQ OMX Vilnius) bei tų priemonių, kuriomis prekiaujama kitose nei Baltijos šalių reguliuojamose rinkose tikroji vertė nustatoma pagal uždarymo kainą, išskyrus atvejus, kai:

- priemonės yra kotiruojamos keliose reguliuojamose rinkose; tuo atveju jų tikrajai vertei nustatyti naudojama tos reguliuojamos rinkos, kurioje prekyba šiomis priemonėmis pasižymi didesniu likvidumu, reguliarumu ir dažnumu, duomenys;
- jei pagal pateiktus kriterijus neįmanoma pagrįstai pasirinkti rinkos, kurios duomenimis remiantis, turi būti nustatoma priemonės tikroji vertė; tuo atveju jai nustatyti naudojama reguliuojamos rinkos, kurioje yra priemonės emitento buveinė, duomenys;
- per paskutinįją prekybos sesiją priemonė nebuvo kotiruojama; tuo atveju tikrosios vertės nustatymui naudojama paskutinė žinoma, tačiau ne daugiau kaip prieš 30 kalendorinių dienų buvusi vidutinė rinkos kaina arba uždarymo kaina, jei nuo paskutinės prekybos dienos neįvyko įvykių, dėl kurių dabartinė rinkos kaina yra reikšmingai mažesnė ar didesnė nei paskutinė žinoma;
- priemonė nebuvo kotiruojama daugiau kaip 30 kalendorinių dienų iki vertinimo dienos arba buvo kotiruojama rečiau nei nustatyta Valdymo įmonės fondų grynųjų aktyvų vertės skaičiavimo procedūrose; tuo atveju jos vertė nustatoma taip, kaip priemonių, kuriomis reguliuojamose rinkose neprekiuojama, vertė.

Priemonės, kuriomis reguliuojamose rinkose neprekiuojama, vertinamos tokia tvarka:

Nuosavybės VP:

- pagal nepriklausomo verslo vertintojo, turinčio teisę verstis tokia veikla, įvertinimą, jei nuo vertinimo praėjo ne daugiau kaip vieneri metai ir jei po įvertinimo neįvyko įvykių, dėl kurių dabartinė rinkos kaina yra reikšmingai mažesnė ar didesnė nei nustatyta vertintojo;
- jei nėra atlikta aukščiau numatyto vertinimo ar netenkinamos aukščiau pateikto punkto sąlygos, vertinama atsižvelgiant į panašios bendrovės pelno (prieš apmokestinimą), tenkančio vienai akcijai (naudojant vidutinį svertinį paprastųjų akcijų skaičių, buvusį apyvartoje tam tikrą periodą), santykį, padaugintą iš vertinamos bendrovės pelno, tenkančio vienai akcijai;
- jei dėl tam tikrų priežasčių negalima pasinaudoti aukščiau pateiktais metodais, vertinama pagal tikėtiną pardavimo kainą, nustatytą pagal parinktą vertinimo modelį, nurodytą Valdymo įmonės fondų grynųjų aktyvų vertės vertinimo procedūrose, kuris finansų rinkoje yra visuotinai taikomas ir pripažintas;

Ne nuosavybės VP ir pinigų rinkos priemonės vertinamos pagal Lietuvos banko priimtą GA vertės skaičiavimo metodiką arba, jei taip gaunamas tikslesnis šių priemonių vertinimas, ne nuosavybės VP vertinami šiais būdais:

- Lietuvos Respublikos VP pelningumas nustatomas pagal ne mažiau kaip trijų pirminių dilerių (pvz., AB SEB bankas, AB DNB bankas, „Swedbank“ AB) siūlomų konkrečios emisijos tos dienos geriausios pirkimo (mažiausia BID) ir pardavimo (didžiausia ASK) pelningumų vidurkį;
- užsienio VP bei nekotiruojamų VP tikroji vertė nustatoma naudojantis vienu iš keleto būdų:
- naudojantis Bloomberg, Reuters ar kitų tarptautinių naujienų agentūrų, informacijos šaltinių teikiamais pelningumais ir (arba) kainomis;
- atsižvelgiant į analogiškos trukmės, reitingo ir panašių išleidimo sąlygų VP vertę;
- pagal tikėtiną pardavimo kainą, numatytą vadovaujantis atitinkamos priemonės vertinimo tvarka, nustatyta Valdymo įmonės fondų grynųjų aktyvų vertės skaičiavimo procedūrose;
- jei neįmanoma įvertinti VP kainos ankstesniais būdais - įvertinti VP vertę sukauptų palūkanų metodu (amortizuojant VP vertę).

Konkrečios Finansinės priemonės vertinimo oficialų šaltinį Valdymo įmonė iš anksto suderina su Depozitoriumu, sutartyje su Depozitoriumu numatytu būdu.

Išvestinės finansinės priemonės vertė nustatoma pagal paskutinę analogiško ankščiau sudaryto sandorio rinkos vertę, jei per laikotarpį nuo sandorio sudarymo dienos iki vertinimo dienos nebuvo didelio ekonominių aplinkybių pasikeitimo. Jei minėta sąlyga netenkinama – vertinama pagal tikėtiną pardavimo kainą, nustatytą pagal parinktą vertinimo modelį (nurodytą Valdymo įmonės fondų grynųjų aktyvų vertės skaičiavimo procedūrose), kuris finansų rinkoje yra visuotinai taikomas ir pripažintas.

Dividendų pajamos pripažįstamos tada, kai yra patvirtintos akcininkų teisės gauti pinigus.

Kolektyvinio investavimo subjektų vienetai (akcijos) vertinami pagal paskutinę viešai paskelbtą išpirkimo kainą.

Terminuoti indėliai bankuose vertinami pagal amortizuotos savikainos vertę.

Grynieji pinigai ir lėšos kredito įstaigose vertinami pagal nominalią vertę.

* iki 2015.10.14 Atskaitymai už dalies Fonde sukauptų lėšų atsiėmimą nebuvo taikomi.

** iki 2015.10.14 priemonių, kuriomis prekiaujama Baltijos šalių reguliuojamose rinkose tikroji vertė nustatoma pagal vidutinę kainą.

22.3.2. Apskaitos politika (tęsinys)

Pinigų rinkos priemonės, kurių išpirkimo terminas arba iki jo likęs laikas ne ilgesnis kaip 397 dienos arba kurių pajamingumas reguliariai tikslinamas pagal pinigų rinkos sąlygas ne rečiau kaip kartą per 397 dienas, arba kurių rizika, įskaitant kredito ir palūkanų normos rizikas, yra labai panaši į riziką finansinių priemonių, kurių išpirkimo terminas ir pajamingumas atitinka anksčiau nurodytus požymius, gali būti vertinamos amortizuotos savikainos metodu.

Kitas turtas vertinamas pagal labiausiai tikėtiną pardavimo kainą, nustatytą pagal parinktą vertinimo modelį (nurodytą Valdymo įmonės fondų grynųjų aktyvų vertės skaičiavimo procedūrose), kuris finansų rinkoje yra visuotinai taikomas ir pripažintas.

Visos investicijos vertinamos kiekvieną darbo dieną.

Investicinio vieneto vertės nustatymo taisyklės

Pradinė Fondo vieneto vertė, kuri galiojo iki pirmojo GA vertės skaičiavimo, buvo 0,2896 Eur.

Einamosios dienos Fondo GA vertė yra apskaičiuojama iki kitos dienos 12.00 valandos.

Fondo vieneto vertė nustatoma padalijus Fondo GA vertę, nustatytą skaičiavimo dieną, iš visų apyvartoje esančių Fondo vienetų skaičiaus. Bendra visų Fondo vienetų vertė visada yra lygi to Fondo GA vertei. Fondo vieneto vertė skaičiuojama keturių skaičių po kablelio tikslumu ir apvalinama pagal matematinės apvalinimo taisyklės.

Fondo vieneto vertė yra paskelbiama ne vėliau kaip iki kitos dienos po GA skaičiavimo 12.00 val. tinklalapyje www.invl.com.

Pinigai ir terminuoti indėliai:

Pinigų straipsnyje parodoma pinigų kredito įstaigų sąskaitose, vienos nakties indėlių, taip pat neterminuotųjų indėlių su teise bet kuriuo metu pareikalauti viso indėlio ar jo dalies išmokėjimo neprarandant sukauptų palūkanų (indėlių iki pareikalavimo), suma.

Terminuotųjų indėlių straipsnyje parodoma indėlio, kurio sutartyje nustatytas konkretus indėlio grąžinimo terminas, pinigų suma, įskaitant indėlius iki trijų mėnesių, kurios negalima paimti iš kredito įstaigos sąskaitos neprarandant sukauptų palūkanų. Terminuoti indėliai parodomi kartu su sukauptomis palūkanomis.

Gautinos ir mokėtinos sumos:

Gautinos sumos – negautos investicijų pardavimo sandorių sumos, garantinių įmokų, kitos pagal sutartis užregistruotos gautinos sumos. Taip pat šiame straipsnyje parodomos ir iš valdymo įmonės gautinos sumos, kurias gavus mažinamos fondo taisyklėse nenumatytos arba nustatytas ribas viršijančios ataskaitinio laikotarpio sąnaudos.

Mokėtinos sumos – kitiems fondams, į kuriuos pereina dalyviai, fondo dalyviams ar jų paveldėtojams nepervestos sumos, platintojams nepervestos mokesčių sumos, pagal paslaugų sutartį mokėtinos sumos, kitur neparodytos mokėtinos ir gautinos sumos.

Kur buvo reikalinga, palyginamieji skaičiai buvo pakoreguoti, kad atitiktų einamųjų metų pateikimo pokyčius.

Poataskaitiniai įvykiai

Po ataskaitinio laikotarpio pabaigos reikšmingi poataskaitiniai įvykiai nurodyti 14 pastaboje.

22.3.3. Aiškinamojo rašto pastabos:

1 pastaba. Grynieji aktyvai, apskaitos vienetai ir vertė

	Ataskaitinio laikotarpio pradžioje (2016-01-01)	Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (2016-12-31)	Prieš metus (2015-12-31)	Prieš dvejus metus (2014-12-31)
Gryųjų aktyvų vertė, Eur	2.337.188	3.177.771	2.337.188	1.792.097
Apskaitos vieneto vertė, Eur	0,4755	0,5282	0,4755	0,4404
Apskaitos vienetų skaičius	4.914.866,5186	6.015.743,3304	4.914.866,5186	4.069.567,4152

2 pastaba. Per ataskaitinį laikotarpį konvertuotų apskaitos vienetų skaičius bei bendros konvertavimo sumos

	Ataskaitinis laikotarpis		Praėję finansiniai metai	
	Apskaitos vienetų skaičius	Vertė, Eur	Apskaitos vienetų skaičius	Vertė, Eur
Apskaitos vienetų skaičius (konvertuojant pinigines lėšas į apskaitos vienetus) *	1.511.414,4514	731.352	952.686,2696	457.478
Apskaitos vienetų skaičius (konvertuojant apskaitos vienetus į pinigines lėšas)	410.537,6396	192.440	107.387,1662	52.040
Skirtumas	1.100.876,8118	538.912	845.299,1034	405.438

* Apskaitos vienetų skaičių (konvertuojant pinigines lėšas į apskaitos vienetus) vertė nesutampa su gryųjų aktyvų pokyčių ataskaitoje nurodytomis įmokų sumomis (2.1. ir 2.2.), nes vertė šioje pastaboje pateikta be atskaitymų nuo įmokų (atskaitymai pateikti 19 pastaboje)

3 pabaiga. Investicijų portfelio struktūra

2016 m.

Emitento pavadinimas	Šalis	ISIN kodas	Kiekis, vnt.	Bendra įsigijimo vertė	Bendra rinkos vertė	Dalis GA, %
Nuosavybės vertybiniai popieriai, įtraukti į Oficialųjį ar įj atitinkanti prekybos sąrašą						
AB Šiaulių bankas	LT	LT0000102253	41.900	11.523	18.813	0,59
AB Linas Agro Group	LT	LT0000128092	20.000	13.243	12.760	0,40
Olympic Entertainment Group	EE	EE3100084021	4.700	8.438	8.365	0,27
Iš viso:	-	-	66.600	33.204	39.938	1,26
Nuosavybės vertybiniai popieriai, įtraukti į Papildomąjį ar įj atitinkanti prekybos sąrašą						
AB Žemaitijos pienas PVA	LT	LT0000121865	20.455	14.595	21.887	0,69
Iš viso:	-	-	20.455	14.595	21.887	0,69
Iš viso nuosavybės vertybinių popierių:						
			87.055	47.799	61.825	1,95

KIS pavadinimas	Šalis	ISIN kodas	Kiekis, vnt.	Bendra įsigijimo vertė	Bendra rinkos vertė	KIS tipas*	Dalis GA, %	
Kolektyvinio investavimo subjektų įstatymo 61 str. 1 d. reikalavimus atitinkančių kolektyvinio investavimo subjektų (KIS) vienetai (akcijos)								
iShares Core MSCI Japan IMI UCITS ETF	DE	IE00B4L5YX21	5.718	172.090	188.179	KIS 3	5,92	
iShares STOXX Europe 600 DE	DE	DE0002635307	10.402	376.384	375.824	KIS 3	11,82	
Dimensional Funds PLC - US Small Companies Fund	IE	IE0032768974	5.443	119.605	168.951	KIS 3	5,32	
iShares Core MSCI Emerging Markets IMI UCITS ETF	IE	IE00BKM4GZ66	15.260	282.791	319.697	KIS 3	10,06	
iShares Core S&P 500 UCITS ETF	IE	IE00B5BMR087	1.985	349.006	402.439	KIS 3	12,66	
SPDR MSCI Europe small caps ETF	IE	IE00BKWQ0M75	150	28.082	29.171	KIS 3	0,92	
DB X-trackers MSCI USA TRN	LU	LU0274210672	5.600	141.405	312.312	KIS 3	9,83	
Vanguard US 500 Stock Index Fund	IE	IE0032126645	3.332	66.914	77.887	KIS 3	2,45	
Amundi Funds - Index Equity Japan	LU	LU0996180435	167	24.501	25.559	KIS 3	0,80	
Vanguard Emerging Markets Stock Index Fund	IE	IE0031786696	1.764	209.883	246.459	KIS 3	7,76	
UBS ETF MSCI CANADA	LU	LU0446734872	3.065	73.960	86.127	KIS 3	2,71	
EFTEN Kinnisvarafond II AS	EE	EE3100125238	3.592	37.373	39.898	KIS 5	1,26	
AMUNDI ETF STOXX EUROPE 600	FR	FR0010791004	1.885	131.219	135.833	KIS 3	4,27	
Concept-db-x-t.MSCI UI ETF	IE	IE00BJOKDR00	7.845	375.221	436.888	KIS 3	13,75	
DBX S&P/ASX 200 (DR)	LU	LU0328474803	1.970	60.507	66.389	KIS 3	2,09	
Lords LB Baltic Fund III	LT	-	44.600	56.017	67.680	KIS 5	2,13	
Iš viso:	-	-	112.778	2.504.958	2.979.293	-	93,75	
Iš viso KIS vienetų (akcijų):							2.504.958	93,75

* KIS 1 – KIS, kurių investavimo strategijoje numatyta iki 100 proc. grynujų aktyvų investuoti į ne nuosavybės vertybinius popierius;

KIS 2 – KIS, kurių investavimo strategijoje numatyta mišrus (subalansuotas) investavimas;

KIS 3 – KIS, kurių investavimo strategijoje numatyta iki 100 proc. grynujų aktyvų investuoti į nuosavybės vertybinius popierius;

KIS 4 – KIS, kurių investavimo strategijoje numatyta iki 100 proc. grynujų aktyvų investuoti į pinigų rinkos priemones;

KIS 5 – visų kitų rūšių KIS (alternatyvaus investavimo, privataus kapitalo, nekilnojamojo turto, žaliavų ir kt.).

3. pastaba. Investicijų portfelio struktūra (tęsinys)

Banko pavadinimas	Valiuta	Bendra rinkos vertė	Patikimų norma	Dalis GA, %
Pinigai				
AB SEB bankas	USD	92	-	-
AB SEB bankas	EUR	184.894	-	5,82
Iš viso pinigų:	-	184.986	-	5,82

Pavadinimas	Trumpas apibūdinimas		Bendra vertė	Paskirtis	Dalis GA, %
Gautinos sumos	Kitos gautinos sumos		3.825	-	0,12
Mokėtinios sumos	Valdymo įmonei ir depozitoriumui mokėtinos sumos		(6.150)	-	(0,19)
Mokėtinios sumos	Už įsigytą turtą mokėtinos sumos		(41.008)	-	(1,29)
Mokėtinios sumos	Kitos mokėtinos sumos		(5.000)	-	(0,16)
Iš viso:	-		(48.333)	-	(1,52)

Fondo investicijų portfelis atitinka pensijų fondo investavimo strategiją.

INVL Extremo III 16+ pensijų fondo turtas investuojamas į nuosavybės VP (akcijas) ir (arba) į KIS investicinius vienetus (akcijas), kurių pagrindinė investavimo kryptis – nuosavybės VP. Taip pat krizių atvejais, pensijų turtas laikinai gali būti investuotas į skolos VP, pinigų rinkos priemones ir (arba) į KIS investicinius vienetus (akcijas), kurių pagrindinė investavimo kryptis – skolos VP ir (ar) pinigų rinkos priemonės.

Pensijų fondo investicijų portfelio vertės pokyčiai didžiausią įtaką turėjo finansinių priemonių rinkos kainos.

3. pastaba. Investicijų portfelio struktūra (tesinys)

2015 m.

Emitoento pavadinimas	Šalis	ISIN kodas	Kiekis, vnt.	Bendra įsigijimo vertė	Bendra rinkos vertė	Dalis GA, %
Nuosavybės vertybiniai popieriai, įtraukti į Oficialiąjį ar įj atitinkanti prekybos sąrašą						
City Service SE	EE	EE3100126368	2.652	7.937	4.376	0,19
Iš viso:	-	-	2.652	7.937	4.376	0,19
Iš viso nuosavybės vertybinių popierių:						
			2.652	7.937	4.376	0,19

KIS pavadinimas	Šalis	ISIN kodas	Kiekis, vnt.	Bendra įsigijimo vertė	Bendra rinkos vertė	KIS tipas*	Dalis GA, %
Kolektyvinio investavimo subjektų įstatymo 61 str. 1 d. reikalavimus atitinkančių kolektyvinio investavimo subjektų (KIS) vienetai (akcijos)							
ISHARES STOXX EUROPE 600 DE	DE	DE0002635307	8.807	326.495	324.978	KIS3	13,91
ISHARES CORE MSCI JAPAN IMI UCIT	DE	DE000A0YBR53	4.000	120.260	122.880	KIS3	5,26
Amundi ETF STOXX Europe 600	FR	FR0010791004	1.500	105.420	106.890	KIS3	4,57
Vanguard Emerging Markets Stock Index Fund	IE	IE0031786696	1.764	209.883	214.302	KIS3	9,17
Vanguard US 500 Stock Index Fund	IE	IE0032126645	3.332	66.914	68.355	KIS3	2,92
Dimensional Funds PLC - US Small Companies Fund	IE	IE0032768974	7.863	172.119	190.756	KIS3	8,16
iShares Core S&P 500 UCITS ETF	IE	IE00B5BMR087	1.300	220.077	229.528	KIS3	9,82
Concept-db-x-t.MSCI UI ETF	IE	IE00BJ0KDR00	5.000	240.500	243.200	KIS3	10,41
iShares Core MSCI Emerging Markets IMI UCITS ETF	IE	IE00BKM4GZ66	12.000	214.200	220.560	KIS3	9,45
DB X-trackers MSCI USA TRN	LU	LU0274210672	5.600	141.405	272.384	KIS3	11,65
db x-trackers S&P/ASX 200 UCITS ETF	LU	LU0328474803	1.740	52.670	54.305	KIS3	2,32
UBS-ETF MSCI Canada UCITS ETF (CAD)	LU	LU0446734872	2.790	66.207	62.942	KIS3	2,69
Amundi Funds - Index Equity Japan	LU	LU0996180435	167	24.501	23.954	KIS3	1,02
SSGA EM-ST STR EUROPE SC E-P	LU	LU1112178824	3.397	33.974	35.555	KIS3	1,53
Iš viso:			59.260	1.994.625	2.170.589	-	92,88
Iš viso KIS vienetų (akcijų):			59.260	1.994.625	2.170.589	-	92,88

* KIS 1 – KIS, kurių investavimo strategijoje numatyta iki 100 proc. grynujų aktyvų investuoti į ne nuosavybės vertybinius popierius;
 KIS 2 – KIS, kurių investavimo strategijoje numatyta mišrus (subalansuotas) investavimas;
 KIS 3 – KIS, kurių investavimo strategijoje numatyta iki 100 proc. grynujų aktyvų investuoti į nuosavybės vertybinius popierius;
 KIS 4 – KIS, kurių investavimo strategijoje numatyta iki 100 proc. grynujų aktyvų investuoti į pinigų rinkos priemones;
 KIS 5 – visų kitų rūšių KIS (alternatyvaus investavimo, privataus kapitalo, nekilnojamojo turto, žaliavų ir kt.).

3.pastaba. Investicijų portfelio struktūra (tęsinys)

Banko pavadinimas	Valiuta	Bendra rinkos vertė	Patikany norma	Dalis GA, %
Pinigai				
AB SEB bankas	EUR	167.580	-	7,17
AB SEB bankas	USD	88	-	-
iš viso pinigų:	-	167.668	-	7,17

Pavadinimas	Trumpas apibūdinimas	Bendra vertė	Paskirtis	Dalis GA, %
Mokėtinos sumos	Valdymo įmonei ir depozitoriumui mokėtinos sumos	(5.149)	-	(0,23)
Mokėtinos sumos	Kitos mokėtinos sumos	(296)	-	(0,01)
Iš viso:	-	(5.445)	-	(0,24)

Fondo investicijų portfelis atitinka pensijų fondo investavimo strategiją.

INVL Extremo III 16+ pensijų fondo turtas investuojamas į nuosavybės VP (akcijas) ir (arba) į KIS investicinius vienetus (akcijas), kurių pagrindinė investavimo kryptis – nuosavybės VP. Taip pat krizių atvejais, pensijų turtas laikinai gali būti investuotas į skolos VP, pinigų rinkos priemonės ir (arba) į KIS investicinius vienetus (akcijas), kurių pagrindinė investavimo kryptis – skolos VP ir (ar) pinigų rinkos priemonės.

Pensijų fondo investicijų portfelio vertės pokyčiai didžiausią įtaką turėjo finansinių priemonių rinkos kainos.

4 pastaba. Investicijų paskirstymas pagal investavimo strategiją atitinkančius kriterijus
Pagal investavimo objektus

Investicijų pasiskirstymas	Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje		Ataskaitinio laikotarpio pradžioje	
	Rinkos vertė, Eur	Dalis aktyvuose, %	Rinkos vertė, Eur	Dalis aktyvuose,%
Akcijos	61.825	1,95	4.376	0,19
Vyriausybės ne nuosavybės vertybiniai popieriai	-	-	-	-
Įmonių ne nuosavybės vertybiniai popieriai	-	-	-	-
Kolektyvinio investavimo subjektai	2.979.293	93,75	2.170.589	92,88
Pinigų rinkos priemonės	-	-	-	-
Indėliai	-	-	-	-
Išvestinės finansinės priemonės	-	-	-	-
Pinigai kredito įstaigose	184.986	5,82	167.668	7,17
Kitos priemonės	-	-	-	-
Iš viso:	3.226.104	101,52	2.342.633	100,24

Pagal sektorius

Investicijų pasiskirstymas	Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje		Ataskaitinio laikotarpio pradžioje	
	Rinkos vertė, Eur	Dalis aktyvuose, %	Rinkos vertė, Eur	Dalis aktyvuose, %
Pasirenkamo vartojimo prekės ir paslaugos	8.365	0,26	-	-
Kasdienio vartojimo prekės ir paslaugos	34.647	1,09	-	-
Finansinės paslaugos	18.813	0,59	-	-
Komunalinės prekės ir paslaugos	-	-	4.376	0,19
Kolektyvinio investavimo priemonė	2.979.293	93,75	2.170.589	92,88
Iš viso:	3.041.118	95,69	2.174.965	93,07

Pagal valiutas

Investicijų pasiskirstymas	Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje		Ataskaitinio laikotarpio pradžioje	
	Rinkos vertė, Eur	Dalis aktyvuose, %	Rinkos vertė, Eur	Dalis aktyvuose, %
Eurai	3.226.012	101,52	2.342.545	100,24
JAV doleriai	92	0,00	88	0,00
Iš viso:	3.226.104	101,52	2.342.633	100,24

4 pastaba. Investicijų paskirstymas pagal investavimo strategiją atitinkančius kriterijus (tesinys)

Pagal geografinę zoną

Investicijų pasiskirstymas	Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje		Ataskaitinio laikotarpio pradžioje	
	Rinkos vertė, Eur	Dalis aktyvuose, %	Rinkos vertė, Eur	Dalis aktyvuose, %
Lietuva	306.125	9,630	167.668	7,17
Prancūzija	135.833	4,270	106.890	4,57
Airija	1.681.492	52,920	1.166.702	49,93
Estija	48.263	1,520	4.376	0,19
Liuksemburgas	490.387	15,430	449.139	19,22
Vokietija	564.004	17,750	447.858	19,16
Iš viso:	3.226.104	101,52	2.342.633	100,24

Pagal emitentų tipą

Investicijų pasiskirstymas	Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje		Ataskaitinio laikotarpio pradžioje	
	Rinkos vertė, Eur	Dalis aktyvuose, %	Rinkos vertė, Eur	Dalis aktyvuose, %
Lietuvos respublikos vyriausybė	-	-	-	-
Kitų šalių vyriausybės	-	-	-	-
Lietuvos Respublikoje registruotos įmonės	53.460	1,68	-	-
Ne Lietuvos respublikoje registruotos įmonės	8.366	0,26	4.376	0,19
Lietuvos Respublikoje registruoti Kolektyvinio investavimo subjektai	67.680	2,13	-	-
Ne Lietuvos Respublikoje registruoti Kolektyvinio investavimo subjektai	2.911.612	91,62	2.170.589	92,88
Kita	-	-	-	-
Iš viso:	3.041.118	95,69	2.174.965	93,07

5 pastaba. Investicijų vertės pokytis
2016 m.

Grynųjų aktyvų ataskaitos straipsniai	Pokytis					
	Praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje	Įsigyta	Parduota (išpirkta)	Vertės padidėjimas	Vertės sumažėjimas	Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje
Terminuoti indėliai	-	-	-	-	-	-
Pinigų rinkos priemonės	-	-	-	-	-	-
Ne nuosavybės vertybiniai popieriai ²	-	-	-	-	-	-
Vyriausybės ir centrinių bankų arba jų garantuoti ne nuosavybės vertybiniai popieriai	-	-	-	-	-	-
Kiti ne nuosavybės vertybiniai popieriai	-	-	-	-	-	-
Nuosavybės vertybiniai popieriai	4.376	51.624	8.373	14.753	555	61.825
Kolektyvinio investavimo subjektų investiciniai vienetai ir akcijos	2.170.589	637.685	122.946	304.266	10.301	2.979.293
Išvestinės finansinės priemonės ¹	-	-	-	-	-	-
Nekilnojamo turto objektai	-	-	-	-	-	-
Kitos investicijos	-	-	-	-	-	-
Iš viso	2.174.965	689.309	131.319	319.019	10.856	3.041.118

¹ Likutis praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje – parodoma išvestinių finansinių priemonių tikroji vertė.

Įsigyta per laikotarpį – vertė lygi nuliui, kadangi išvestinės priemonės yra vertinamos tik kitą dieną po įsigijimo.

Parduota (išpirkta) per laikotarpį – parodomas pasibaigusių sandorių realizuotas rezultatas.

² Likutis praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje – parodoma ne nuosavybės vertybinių popierių tikroji vertė metų pradžioje su sukauptomis palūkanomis.

Įsigyta per laikotarpį – įsigijimo vertė parodoma kartu su ankstesnio kliento sukauptomis palūkanomis įsigijimo dieną.

Parduota (išpirkta) per laikotarpį – parodoma pardavimo vertė, kuri susideda iš sukauptų palūkanų, įsigijimo savikainos bei realizuoto pelno ar nuostolio.

Vertės padidėjimas/sumažėjimas – parodomas sukauptos palūkanos ir perkainavimo rezultatas

2015 m.

Grynųjų aktyvų ataskaitos straipsniai	Pokytis					
	Praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje	Įsigyta	Parduota (išpirkta)	Vertės padidėjimas	Vertės sumažėjimas	Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje
Terminuoti indėliai	-	-	-	-	-	-
Ne nuosavybės vertybiniai popieriai ²	78.427	2.965	83.645	2.350	97	-
Pinigų rinkos priemonės	-	-	-	-	-	-
Vyriausybės ir centrinių bankų arba jų garantuoti ne nuosavybės vertybiniai popieriai	78.427	2.965	83.645	2.350	97	-
Kiti ne nuosavybės vertybiniai popieriai	-	-	-	-	-	-
Nuosavybės vertybiniai popieriai	4.455	-	-	-	79	4.376
Kolektyvinio investavimo subjektų investiciniai vienetai ir akcijos	1.653.324	1.717.516	1.346.229	206.042	60.064	2.170.589
Išvestinės finansinės priemonės ¹	-	-	-	-	-	-
Nekilnojamo turto objektai	-	-	-	-	-	-
Kitos investicijos	-	-	-	-	-	-
Iš viso	1.736.206	1.720.481	1.429.874	208.392	60.240	2.174.965

¹ Likutis praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje – parodoma išvestinių finansinių priemonių tikroji vertė.

Įsigyta per laikotarpį – vertė lygi nuliui, kadangi išvestinės priemonės yra vertinamos tik kitą dieną po įsigijimo.

Parduota (išpirkta) per laikotarpį – parodomas pasibaigusių sandorių realizuotas rezultatas.

² Likutis praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje – parodoma ne nuosavybės vertybinių popierių tikroji vertė metų pradžioje su sukauptomis palūkanomis.

Įsigyta per laikotarpį – įsigijimo vertė parodoma kartu su ankstesnio kliento sukauptomis palūkanomis įsigijimo dieną.

Parduota (išpirkta) per laikotarpį – parodoma pardavimo vertė, kuri susideda iš sukauptų palūkanų, įsigijimo savikainos bei realizuoto pelno ar nuostolio.

Vertės padidėjimas/sumažėjimas – parodomas sukauptos palūkanos ir perkainavimo rezultatas

6 pastaba. Investicijų pardavimo rezultatai

Subjektas 2015 m. ir 2016 m. neturėjo finansinių priemonių pardavimo sandorių, kurie apskaitoje vertinami ne tikrąja verte.

7 pastaba. Išvestinės finansinės priemonės

Ataskaitiniu laikotarpiu nebuvo sudaryta tokių sandorių.

8 pastaba. Atlyginimo tarpininkams sąnaudos

Tarpininko pavadinimas	Suteiktų paslaugų aprašymas	Atlygis už paslaugas ataskaitiniu laikotarpiu, Eur	Atlygis už paslaugas praėjusiu ataskaitiniu laikotarpiu, Eur	Tarpininko ryšys su valdymo įmone
AB SEB bankas	Komisinis mokestis už tarpininkavimą sudarant vertybinių popierių sandorius	299	11	AB SEB bankas yra valdymo įmonės valdomo fondo depozitoriumas
Iš viso	-	299	11	-

9 pastaba. Dalyviams apskaičiuoti ir (ar) išmokėti dividendai ir kitos išmokos, kurias išmokėjus vienetų skaičius nesikeičia

Per ataskaitinį laikotarpį Fondas klientams neišmokėjo ir neapskaitė mokėtinų dividendų.

10 pastaba. Pasiskolintos ir paskolintos lėšos

Per ataskaitinį laikotarpį ir jo pabaigoje Fondo reikmėms pasiskolintų lėšų nebuvo.

11 pastaba. Trečiosios šalies įsipareigojimai garantuoti subjekto pajamingumo dydį

Per ataskaitinį laikotarpį ir jo pabaigoje trečiosios šalies įsipareigojimai garantuoti subjekto pajamingumo dydį nebuvo.

12 pastaba. Sandorių su susijusiais asmenimis ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpių sumos

Sandoriai ir likučiai su valdymo įmone atskleisti 3 ir 19 pastabose.

13 pastaba. Reikšmingas apskaitinių įvertinimų, jeigu tokių nebuvo, pakeitimo poveikis ar pateiktos lyginamosios informacijos koregavimas dėl apskaitos politikos keitimo ar dėl klaidų

Fondas per ataskaitinį laikotarpį nuo 2016 m. sausio 1 d. iki 2016 m. gruodžio 31 d. vadovavosi ta pačia apskaitos politika kaip ankstesniais metais.

14 pastaba. Trumpas reikšmingų poataskaitinių įvykių, kurių neatskleidimas gali turėti reikšmingos įtakos įmonės finansinių ataskaitų vartotojų galimybei priimti sprendimus

Po ataskaitinio laikotarpio reikšmingų įvykių nebuvo.

15 pastaba. Po grynujų aktyvų skaičiavimo datos įvykę reikšmingi turto ir įsipareigojimų pokyčiai, neįtraukti į grynujų aktyvų vertę

Po ataskaitinio laikotarpio pabaigos reikšmingų turto ir įsipareigojimų pokyčių nebuvo.

16 pastaba. Kita reikšminga informacija apie pensijų fondo finansinę būklę, veiksnius ir aplinkybes, turėję įtakos pensijų fondo turtui ar įsipareigojimams

Kitos reikšmingos informacijos apie fondo finansinę būklę nėra.

17 pastaba. Finansinė rizika ir jos valdymo metodai.
Fondą įtakojančių rizikų aprašymas

Fondas patiria šiuos rizikos veiksnius: rinkos rizika, infliacijos rizika, sandorio šalių ir atsiskaitymų rizika, veiklos rizika.

Fondą įtakojančių rizikų aprašymas

Fondas patiria šiuos rizikos veiksnius: palūkanų normos rizika, kredito rizika, infliacijos rizika, rinkos likvidumo rizika, valiutų kursų svyravimo rizika, sandorio šalių ir atsiskaitymų rizika, politinė ir teisinė rizika, Fondo investavimo tikslų ir investavimo politikos rizika.

17 pastaba. Finansinė rizika ir jos valdymo metodai (tęsinys)**Likvidumo rizika**

Fondo struktūroje 2016 metų pabaigoje nebuvo ženklų finansinių įsipareigojimų.

Likvidumo rizika yra valdoma ribojant finansinių įsipareigojimų dydį: įsipareigojimų suma vienai sandorio šaliai ar emitentui negali būti didesnė kaip 20 proc. grynujų aktyvų vertės.

Jautrumo analizė – akcijų rinkos rizika

Fondo jautrumui rinkos rizikai įvertinti geriausia tinka beta rodiklis (skaičiuojamas naudojant fondo bei fondo palyginamojo indekso duomenis).

2016 m. pabaigoje fondo beta rodiklis sudarė 1,04 (skaičiuojant už 12 mėn.). Tai reiškia, jog 1 proc. pokytis fondo palyginamajame indekse vidutiniškai sąlygojo 1,04 proc. fondo vertės pokytį.

Ši jautrumo analizė remiasi šiomis prielaidomis:

- jog istoriniai santykiai, galioję tarp fondo investicijų bei palyginamojo indekso, galios ir ateityje
- jog tarp fondo vertės bei palyginamojo indekso verčių laike yra tiesinis santykis.

18 pastaba. Investicijų graža ir investicijų lyginamoji informacija:**18.1. Lyginamasis indeksas (jei pasirinktas) ir trumpas jo apibūdinimas:**

Fondas naudoja palyginamąjį indeksą 89 % MSCI AC World Index IMI USD Net (perskaičiuotas į eurus) + 8 % MSCI Emerging Markets Net Return USD Index (perskaičiuotas į eurus) + 3 % Euro Cash Indices Libor Total Return 1 Month Index (perskaičiuotas į eurus).

18.2. Apskaitos vieneto vertės pokyčio, investicinių priemonių portfelio metinės investicijų bendrosios ir grynosios grąžos ir lyginamojo indekso reikšmės pokyčio rodikliai (%):

	Per ataskaitinį laikotarpį	Prieš metus	Prieš 2 metus	Prieš 10 metų
Apskaitos vieneto vertės pokytis ¹	11,08	7,97	12,18	-
Lyginamojo indekso reikšmės pokytis	11,57	9,42	12,91	-
Metinė grynoji investicijų graža ²	9,84	7,69	12,98	(1,65)
Metinė bendroji investicijų graža ³	10,72	8,92	14,09	(1,42)
Apskaitos vieneto vertės pokyčio standartinis nuokrypis ⁴	14,22	14,63	9,38	-
Lyginamojo indekso reikšmės pokyčio standartinis nuokrypis ⁵	14,42	17,22	8,58	-
Apskaitos vieneto vertės ir lyginamojo indekso reikšmės koreliacijos koeficientas ⁶	98,10	98,21	95,89	-
Indekso sekimo paklaida ⁷	1,91	3,29	1,66	-
Alfa rodiklis ⁸	(0,82)	(1,16)	(0,74)	-
Beta rodiklis ⁹	1,04	0,98	1,01	-

¹ Apskaičiuojant apskaitos vieneto vertės pokytį, neatsižvelgiama į atskaitymus nuo įmokų.

² Metinė grynoji investicijų graža – investicinių priemonių portfelio investicijų graža, kurią apskaičiuojant atsižvelgiama į fondo taikomus investicijų valdymo mokesčius ir prekybos išlaidas.

³ Metinė bendroji investicijų graža – investicinių priemonių portfelio investicijų graža, kurią apskaičiuojant atsižvelgiama tik į prekybos išlaidas.

⁴ Apskaitos vieneto vertės pokyčio standartinis nuokrypis – standartinis rizikos rodiklis, parodantis, kaip stipriai svyruoja vieneto vertės pokyčiai, palyginus su jų vidutiniu pokyčiu.

⁵ Lyginamojo indekso reikšmės pokyčio standartinis nuokrypis – statistinis rizikos rodiklis, parodantis, kaip stipriai svyruoja lyginamojo indekso pokyčiai, palyginus su jų vidutiniu pokyčiu.

⁶ Apskaitos vieneto vertės ir lyginamojo indekso reikšmės koreliacijos koeficientas – rodiklis, kuris parodo vieneto verčių ir lyginamojo indekso reikšmių statistinę priklausomybę.

⁷ Indekso sekimo paklaida – rodiklis, kuris parodo, kiek vieneto vertės pokyčiai atitinka (arba seka) lyginamojo indekso reikšmės pokyčius.

⁸ Alfa rodiklis – rodiklis, kuris parodo skirtumą tarp pensijų fondo apskaitos vieneto vertės pokyčio ir lyginamojo indekso pokyčio, esant palyginamam rizikos lygiui.

⁹ Beta rodiklis – rodiklis, kuris parodo, kiek pasikeičia pensijų fondo apskaitos vieneto vertė pasikeitus lyginamojo indekso reikšmei.

18 pastaba. Investicijų grąža ir investicijų lyginamoji informacija (tesinys)

18.3. Apskaitos vieneto vidutinė investicijų grąža, vidutinis apskaitos vieneto vertės pokytis ir vidutinis lyginamojo indekso reikšmės pokytis (%).

	Per paskutinius 3 metus	Per paskutinius 5 metus	Per paskutinius 10 metų	Nuo veiklos pradžios
Vidutinis apskaitos vieneto vertės pokytis ¹	10,39	10,10	-	6,69
Vidutinis lyginamojo indekso reikšmės pokytis ²	11,29	-	-	11,40
Vidutinė grynoji investicijų grąža ³	10,15	9,38	5,07	5,07
Vidutinė bendroji investicijų grąža ⁴	11,22	10,45	5,92	5,92
Vidutinis apskaitos vieneto vertės pokyčio standartinis nuokrypis ⁵	12,89	11,65	-	10,66

¹ Vidutinis apskaitos vieneto vertės pokytis – tai geometrinis metinių apskaitos vieneto vertės pokyčių vidurkis.

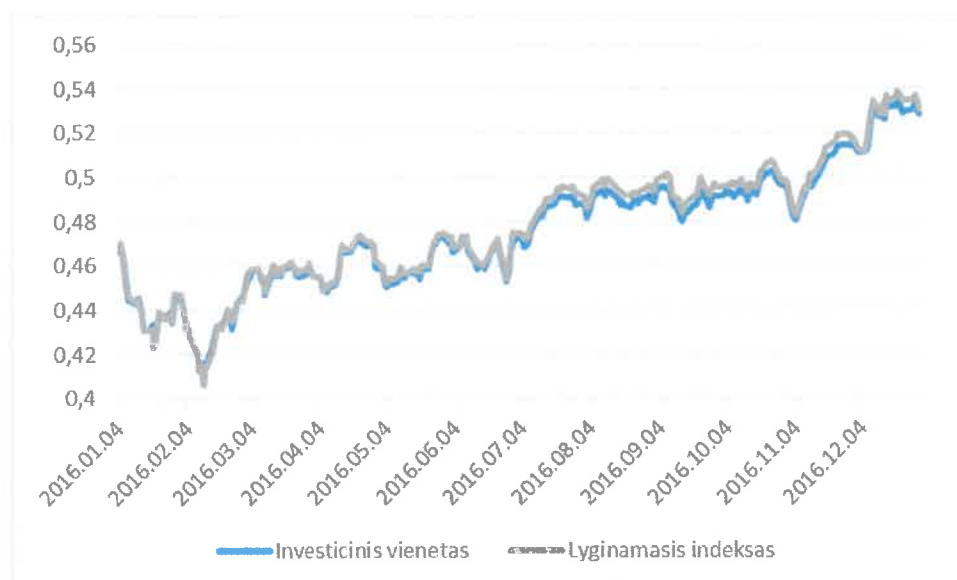
² Vidutinis lyginamojo indekso reikšmės pokytis – tai geometrinis metinių apskaitos vieneto vertės pokyčių vidurkis.

³ Vidutinė grynoji investicijų grąža – tai geometrinis metinių grynosios investicijų grąžos pokyčių vidurkis.

⁴ Vidutinė bendroji investicijų grąža – tai geometrinis metinių bendrosios investicijų grąžos pokyčių vidurkis.

⁵ Vidutinis apskaitos vieneto vertės pokyčio standartinis nuokrypis – tai metinis apskaitos vieneto vertės pokyčio standartinis nuokrypis už nurodytą laikotarpį.

Apskaitos vieneto vertės ir lyginamojo indekso pokytis laikotarpiu nuo 2015-12-31 iki 2016-12-31

19 pastaba. Išlaidų ir apyvartumo rodikliai:

2016 m.

Atskaitymai	Atskaitymo dydis (%)		Per ataskaitinį laikotarpį priskaičiuotų atskaitymų suma (Eur)	Dalis nuo ataskaitinio laikotarpio vidutinės grynujų aktyvų vertės, %
	maksimalus, nustatytas	ataskaitiniu laikotarpiu taikytas		
Už valdymą				
nekintamas dydis	0,8 proc. nuo vidutinės metinės turto vertės	0,8 proc. nuo vidutinės metinės turto vertės	20.181	0,80
sėkmės mokestis	Netaikomas	Netaikomas	-	-
Kitos veiklos išlaidos (startinis mokestis)	30 proc. per pirmuosius 12 mėnesių nuo tapimo Dalyviu (nuo taisyklių pakeitimo - ne daugiau 200 EUR)	30 proc. per pirmuosius 12 mėnesių nuo tapimo Dalyviu (ne daugiau 200 EUR).	18.541	0,73
Depozitoriumui	ne daugiau kaip 0,2 proc. nuo Fondo vidutinės metinės GA vertės	ne daugiau kaip 0,2 proc. nuo Fondo vidutinės metinės GA vertės	1.939	0,08
Už sandorių sudarymą	kitų išlaidų suma negali viršyti 2 proc. nuo metinės Fondo GA vertės	kitų išlaidų suma negali viršyti 2 proc. nuo metinės Fondo GA vertės	299	0,01
Už auditą			2.420	0,10
Kitos veiklos išlaidos (banko mokesčiai)			2.818	0,11
Išlaidų, įskaičiuojamų į BIK, suma				27.358
BIK % nuo GAV*				1,08
Sąlyginis BIK				1,40
Visų išlaidų suma				46.198
PAR (praėjusio analogiško ataskaitinio laikotarpio PAR)**				(4,80)

* Bendrasis išlaidų koeficientas (BIK) – procentinis dydis, kuris parodo, kokia vidutinė subjekto grynujų aktyvų dalis skiriama jo valdymo išlaidoms padengti. Šios išlaidos tiesiogiai sumažina investuotojo investicijų grąžą. Pažymėtina, kad, skaičiuojant BIK, į sandorių sudarymo, įmokų mokesčių išlaidas neatsižvelgiama.

** Portfelio apyvartumo rodiklis (PAR) – rodiklis, apibūdinantis prekybos pensijų fondo portfelį sudarančiomis priemonėmis aktyvumą. Subjektai, kurių PAR aukštas, turi daugiau sandorių sudarymo išlaidų.

2015 m.

Atskaitymai	Atskaitymo dydis (%)		Per ataskaitinį laikotarpį priskaičiuotų atskaitymų suma (Eur)	Dalis nuo ataskaitinio laikotarpio vidutinės grynujų aktyvų vertės, %
	maksimalus, nustatytas	ataskaitiniu laikotarpiu taikytas		
Už valdymą				
nekintamas dydis	1 proc. nuo vidutinės metinės turto vertės (0,8 proc. įsigaliojus naujoms taisyklėms)	0,99 proc. nuo vidutinės metinės turto vertės (0,8 proc. įsigaliojus naujoms taisyklėms)	19.761	0,94
sėkmės mokestis	neskaičiuojamas	neskaičiuojamas	-	-
Depozitoriumui	ne daugiau kaip 0,2 proc. nuo Fondo vidutinės metinės GA vertės	ne daugiau kaip 0,2 proc. nuo Fondo vidutinės metinės GA vertės	1.468	0,07
Kitos veiklos išlaidos (įmokos mokestis)	3 proc. nuo įmokų (0 proc. įsigaliojus naujoms taisyklėms)	2 proc. nuo įmokų (0 proc. įsigaliojus naujoms taisyklėms)	4.618	0,22
Kitos veiklos išlaidos (startinis mokestis)	30 proc. per pirmuosius 12 mėnesių nuo tapimo Dalyviu (nuo taisyklių pakeitimo - ne daugiau 200 EUR)	30 proc. per pirmuosius 12 mėnesių nuo tapimo Dalyviu (ne daugiau 200 EUR). Iki taisyklių pakeitimo (t. y. 2015.10.13) faktiškai taikomas nebuvo.	1.055	0,05
Už sandorių sudarymą	atskaitymų suma negali viršyti 0,2 proc. nuo metinės Fondo GA vertės pagal Depozitoriumo pateiktus paslaugų įkainius	atskaitymų suma negali viršyti 0,2 proc. nuo metinės Fondo GA vertės pagal Depozitoriumo pateiktus paslaugų įkainius	11	-
Už auditą			2.420	0,12
Kitos veiklos išlaidos (trečiųjų šalių mokesčiai dėl Depozitoriumo paslaugų teikimo pasinaudojant kitų finansų įstaigų paslaugomis)			829	0,04
Išlaidų, įskaičiuojamų į BIK, suma				24.478
BIK % nuo GAV*				1,17
Sąlyginis BIK				-
Visų išlaidų suma				30.162
PAR (praėjusio analogiško ataskaitinio laikotarpio PAR)**				125,70

* Bendrasis išlaidų koeficientas (BIK) – procentinis dydis, kuris parodo, kokia vidutinė subjekto grynujų aktyvų dalis skiriama jo valdymo išlaidoms padengti. Šios išlaidos tiesiogiai sumažina investuotojo investicijų grąžą. Pažymėtina, kad, skaičiuojant BIK, į sandorių sudarymą, įmokų mokesčių išlaidas neatsižvelgiama.

** Portfelio apyvartumo rodiklis (PAR) – rodiklis, apibūdinantis prekybos pensijų fondo portfelį sudarančiomis priemonėmis aktyvumą. Subjektai, kurių PAR aukštas, turi daugiau sandorių sudarymo išlaidų.

20 pastaba. Per ataskaitinį laikotarpį faktiškai gautos ir išmokėtos lėšos:

	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
Bendra gautų lėšų suma	749.893	463.151
Įmokos iš Valstybinio socialinio draudimo fondo	-	-
paties dalyvio įmokėtos lėšos (pildoma tik papildomo savanoriško pensijų kaupimo pensijų fondo atveju)	424.711	327.791
darbdavių ir kitų trečiųjų asmenų įmokėtos lėšos (pildoma tik papildomo savanoriško pensijų kaupimo pensijų fondo atveju)	117.302	80.098
Valstybinio socialinio draudimo fondo sumokėti delspinigiai	-	-
Iš garantijų rezervo sumokėtos lėšos	-	-
Iš kitų tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomų pensijų fondų pervestos lėšos	188.570	49.099
Iš kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomų pensijų fondų pervestos lėšos	19.310	6.163
Kitos gautos lėšos	-	-
Bendra išmokėtų lėšų suma	192.440	52.040
Vienkartinės išmokos dalyviams	-	-
Periodinės išmokos dalyviams	-	-
Išmokos anuiteto įsigijimui	-	-
Į kitų tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomus pensijų fondus pervestos lėšos	128.347	24.222
Į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomus pensijų fondus pervestos lėšos	-	3.106
Išstojusiems dalyviams išmokėtos lėšos (pildoma tik papildomo savanoriško kaupimo pensijų fondų atveju)	12.839	8.657
Paveldėtojams išmokėtos lėšos	-	-
Kitais pagrindais išmokėtos lėšos (dalinis išpirkimas)	51.254	16.055

VII. INFORMACIJA APIE PENSIJŲ FONDO DALYVIUS

23. Bendri duomenys apie Pensijų fondo dalyvius:

		Dalyviai pagal amžių				iš viso
		iki 30	nuo 30 iki 45	nuo 45 iki 60	nuo 60	
Dalyvių skaičius	iš viso	222	926	160	2	1.310
	vyrai	123	507	76	2	708
	moterys	99	419	84	-	602
Dalyvių dalis, %	iš viso	16,95	70,69	12,21	0,15	100,00
	vyrai	9,39	38,70	5,80	0,15	54,05
	moterys	7,56	31,98	6,41	-	45,95

Dalyvių skaičius ataskaitinio laikotarpio pradžioje	1.097
Dalyvių skaičius ataskaitinio laikotarpio pabaigoje	1.310
iš jų dalyviai, pasinaudoję teise nukelti pensijų išmokos mokėjimą	-
iš jų dalyviai, gaunantys periodines pensijų išmokas	-
Dalyvių skaičiaus pokytis	213

Bendras prisijungusių dalyvių skaičius	432
iš jų dalyviai, pensijų kaupimo sutartis sudarę pirmą kartą	325
iš jų dalyviai, atėję iš tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomų fondų	85
iš jų dalyviai, atėję iš kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomų fondų	22

Bendras pasitraukusių dalyvių skaičius	219
išėję į tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomus fondus dalyviai	34
išėję į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomus fondus dalyviai	-
išstojusių (pildoma tik papildomo savanoriško pensijų kaupimo pensijų fondo atveju)	185
sulaukę nustatyto pensijos amžiaus ir pasinaudoję teise į pensijų išmoką (vienkartinę išmoką, anuitetą ir jų derinį)	-
dalyvių, pasinaudojusių Pensijų kaupimo įstatymo suteikta galimybe vienašališkai nutraukti pirmą kartą sudarytą sutartį	-
mirę dalyviai	-

24. NETEKO GALIOS

25. NETEKO GALIOS

26. NETEKO GALIOS

VIII. IŠORINIAI PINIGŲ SRAUTAI

27. Per ataskaitinį laikotarpį faktiškai gautos ir išmokėtos lėšos:

Informacija pateikta aiškinamojo rašto 20 pastaboje.

28. NETEKO GALIOS

IX. INFORMACIJA APIE GARANTIJŲ REZERVĄ

29. Pensijų fondo taisyklėse nustatyti įsipareigojimai garantuoti tam tikrą pajamingumą, garantuojamo pajamingumo dydis, per ataskaitinį laikotarpį į garantinį rezervą įmokėtų įmokų suma, jo investicinių priemonių portfelis, panaudojimo priežastis ir panaudota suma, rezervo dydis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir kita svarbi informacija:

Pensijų fondo taisyklėse garantuotas pajamingumas nėra nustatytas, todėl garantijų rezervas nėra formuojamas.

X. INFORMACIJA APIE PENSIJŲ FONDO REIKMĖMS PASISKOLINTAS LĖŠAS

30. Pensijų fondo reikmėms pasiskolintos lėšos ataskaitinio laikotarpio pabaigoje:

Per ataskaitinį laikotarpį ir jo pabaigoje pensijų fondo reikmėms pasiskolintų lėšų nebuvo.

XI. KITA INFORMACIJA

31. Paaiškinimai, komentarai, iliustruojamoji grafinė medžiaga ir kita svarbi informacija apie pensijų fondo veiklą, kad būtų galima tinkamai įvertinti fondo veiklos pokyčius ir rezultatus:

Informacija pateikta aiškinamojo rašto 18 pastaboje.

XII. ATSAKINGI ASMENYS

32. Konsultantų, kurių paslaugomis buvo naudotasi rengiant ataskaitą (finansų maklerio įmonės, auditoriai, kt.), vardai, pavardės (juridinių asmenų pavadinimai), adresai, leidimo verstis atitinkama veikla pavadinimas ir numeris:

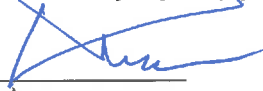
Konsultantų paslaugomis ruošiant ataskaitas nebuvo naudotasi.

33. Ataskaitą parengusių asmenų vardai, pavardės, pareigos, darbovietė (jeigu ataskaitą rengę asmenys nėra bendrovės darbuotojai):

Ataskaitas parengė valdymo įmonės darbuotojai.

34. Valdymo įmonės administracijos vadovo, vyriausiojo finansininko, ataskaitą rengusių asmenų ir konsultantų patvirtinimas, kad joje pateikta informacija teisinga ir nėra nutylėtų faktų, galinčių daryti esminę įtaką Pensijų fondo veiklos rezultatų vertinimui:

Aš, UAB „INVL Asset Management“ generalinis direktorius Darius Šulnis, patvirtinu, kad ataskaitoje pateikta informacija teisinga ir nėra nutylėtų faktų, galinčių daryti esminę įtaką Pensijų fondo veiklos rezultatų vertinimui.

(parašas)

Aš, UAB „INVL Asset Management“ fondų apskaitos vadovė Aušra Montvydaitė, patvirtinu, kad ataskaitoje pateikta informacija teisinga ir nėra nutylėtų faktų, galinčių daryti esminę įtaką Pensijų fondo veiklos rezultatų vertinimui.

(parašas)

35. Asmenys, atsakingi už ataskaitoje pateiktą informaciją:

35.1. už ataskaitą atsakingi įmonės valdymo organų nariai, darbuotojai ir administracijos vadovas:

Vardas ir pavardė	Darius Šulnis	Aušra Montvydaitė
Pareigos	Generalinis direktorius	Fondų apskaitos vadovė
Telefono numeris	(8~700) 55 959	(8~6) 264 55 82
Fakso numeris	(8~5) 279 06 02	(8~5) 279 06 02
El. pašto adresas	darius.sulnis@invl.com	ausra.montvydaite@invl.com

35.2. jeigu ataskaitą rengia konsultantai arba ji rengiama padedant konsultantams, nurodyti konsultantų vardus, pavardes, telefonų ir faksų numerius, el. pašto adresus (jeigu konsultantas yra juridinis asmuo, nurodyti jo pavadinimą, telefonų ir faksų numerius, el. pašto adresą bei konsultanto atstovo(-ų) vardą, pavardę); pažymėti, kokias konkrečias dalis rengė konsultantai arba kokios dalys parengtos jiems padedant, ir nurodyti konsultantų atsakomybės ribas.

Konsultantų paslaugomis rengiant ataskaitas nesinaudota.